

KUTSESTANDARD

Koorijuht, tase 6

Koorijuht, tase 6 kutsestandard on rakenduskõrghariduse taseme ja täiendõppe õppekavade koostamise, esmase kutse andmise ning isikute kompetentsuse hindamise alus kutse andmisel.

Kutsenimetus	Eesti kvalifikatsiooniraamistiku (EKR) tase
Koorijuht, tase 6	6

A-osa KUTSEKIRJELDUS

A.1 Töö kirjeldus

Kooridirigendi töö on loominguiline, mis eeldab muusikalist ettevalmistust. Kooridirigent on vokaalmuusika interpret, kelle tööülesanneteks on laulude õpetamine koorile ja esitamine kontserdil. Töö eesmärk on koori kunstiline juhtimine ning publikule kõrgetasemelise muusikaelamuse pakkumine. Kooridirigendi töö on oma olemuselt pedagoogiline ning eeldab lisaks muusikalistele oskustele ka iseseisvat tööd kooriga ning meetoodika ja psühholoogia tundmist.

Koorijuhi kutsealal on viis kutset.

Koorijuht, tase 4 töötab üldjuhul abidirigendina või oma kooriga.

Koorijuht, tase 5 töötab üldjuhul dirigendina. Tal võib olla oma koor või töötab abidirigendina. Osaleb oma koori(de)ga konkurssidel, festivalidel ja annab kontserte.

Koorijuht, tase 6 töötab üldjuhul dirigendina. Tal võib olla oma koor või töötab abidirigendina kontsertkoori juures. Osaleb oma koori(de)ga konkurssidel, festivalidel ja annab kontserte. Tema koorid osalevad aktiivselt kontserttegevuses. Koolitab vajadusel madalama taseme koorijuhate ja muusikaõpetajaid.

Koorijuht, tase 7 töötab üldjuhul dirigendina. On tunnustatud oma ala spetsialist, keda kutsutakse juhutama ühendkoore laulupäevadel ja/või laulupidudel, üleriigilisel laulupeol või on liigijuht/kunstiline juht. On hinnatud koori hääleseadja ja koori vokaaltöö spetsialist.

Osaleb oma koori(de)ga konkurssidel, festivalidel ja annab kontserte. Kooridel on aktiivne kontserttegevus. Viib läbi seminare, koolitusi mentorina, leiab koolituste läbiviimiseks vajaliku meetoodika ning vajadusel koostab õppematerjale. Osaleb konkurssidel žürii liikmena.

Juhib muusikalisi projekte (kunstilise juhi töö laulupidudel, laulupäevadel, galakontsertidel).

Koorijuht, tase 8 on professionaalse koorimuusika tippinterpret ja ekspert, rahvusvaheliselt tunnustatud dirigent, keda kutsutakse (oma kooriga) mainekatele rahvusvahelistele koorimuusika suursündmustele (dirigendina, koolitajana). On kunstiline juht ja arvamustliider erinevatel rahvusvahelistel kõrgetasemelistel koorimuusikasündmustel. Osaleb rahvusvahelisel konkursil või festivalil interpreedi või koolitajana. Juhatab vokaal-sümfoonilisi suurvorme orkestriga.

A.2 Tööosad

A.2.1 Repertuaari ettevalmistamine

1.1 Repertuaari valimine ja esinemiskava koostamine

1.2 Muusikalise materjali ettevalmistamine tööks

A.2.2 Repertuaari omandamine, harjutamine ja musitseerimine

2.1 Repertuaari omandamine/ettevalmistamine harjutamiseks

2.2 Harjutamine

2.3 Esinemine

A.2.3 Töö repertuaariga

- 3.1 Repertuaari ettevalmistamine
- 3.2 Repertuaari õpetamine
- 3.3 Kooriansambli kujundamine
- A.2.4 Koori loominguline juhtimine
- 4.1 Kontserttegevus
- 4.2 Laulupeoprotsessis osalemine
- 4.3 Koori kui organisatsiooni juhtimine

Valitavad tööosad

- A.2.5 Valdkonna arendamine
- 5.1 Kooriliikumise edendamine
- 5.2 Kooriliikumise tutvustamine meedias
- 5.4 Dokumentatsiooni haldamine
- A.2.6 Töö vokaaliga
- 6.1 Hääleseade rühmades
- 6.2 Hääleseade kooriga
- A.2.7 Solfedžo õpetamine
- 7.1 Rütmiõpetus
- 7.2 Laadi ja astmetaju arendamine
- 7.3 Noodilugemisoskuse arendamine
- A.2.8 Muusika loomine
- 8.1 Arranžeerimine
- 8.2 Komponeerimine
- A.2.9 Noodigraafika- ja muusikaprogrammide kasutamine
- 9.1 Noodigraafika-programmide kasutamine
- 9.2 Muusikasalvestus-programmide kasutamine
- A.2.10 Koori administreerimine
- 7.1 Töö koostööpartneritega
- 7.2 Töö meediaga
- 7.3 Projekti elluviimine

A.3 Töö keskkond ja eripära

Kooridirigendi tööaeg on paindlik. Töötatakse ka puhkepäevadel ja pühade ajal. Töötatakse üldjuhul siseruumides, kuid esinetakse ka väljas.

A.4 Töövahendid

Noodimaterjal.

A.5 Tööks vajalikud isikuomadused

- 1) muusikalised võimed
- 2) loovus, loomingulisus
- 3) juhtimisoskus
- 4) empaatiavõime
- 5) analüüsivõime
- 6) valmisolek meeskonnatööks
- 7) pingetaluvus
- 8) järjekindlus, enesedistsipliin
- 9) täpsus
- 10) vastutustunne
- 11) saavutusvajadus
- 12) paindlikkus
- 13) orienteeritus tulemusele

A.6 Kutsealane ettevalmistus

Üldjuhul on 6.taseme kooridirigend lõpetanud kooridirigeerimise/koolimuusika bakalaureuseõppe, läbinud erialase täienduskoolituse ja on töökogemusega isik.
Kutse taotlemise eeldused on kirjas kutse andmise korras.

A.7 Enamlevinud ametinimetused

Koorijuht, kooridirigent, koormeister.

B-osa KOMPETENTSUSNÕUDED

B.1 Kutse struktuur

Koorijuht, tase 6 kutse taotlemisel tuleb tõendada kohustuslikud (B.2.1 - B.2.4) ja läbivad (B.2.11) kompetentsid.

Taotleja soovi korral võib tõendada valitavaid kompetentse B.2.5 – B.2.10.

B.2 Kompetentsid

KOHUSTUSLIKUD KOMPETENTSID

B.2.1 Repertuaari ettevalmistamine	EKR tase 6
Tegevusnäitajad: 1. Valib repertuaari või koostab tervikliku esinemiskava, lähtudes eesmärgi sisust ning muusikute võimekusest. Vajadusel kasutab juhendaja abi. 2. Analüüsib muusikalise materjali sisu ning valmistab ette noodimaterjali lähtuvalt vajadusest.	
B.2.2 Repertuaari omandamine, harjutamine ja musitseerimine	EKR tase 6
Tegevusnäitajad 1. Loeb ja analüüsib nooditeksti ning kujundab sellele toetudes oma muusikalise tõlgenduse. 2. Planeerib harjutamisprotsessi ja harjutab eesmärgipäraselt, lähtudes ajaressursist, repertuaari tehnilistest ja sisulistest vajadustest ning ergonoomikast. 3. Esitab põhjalikult ettevalmistatud kava lähtudes heast esinemiskultuurist. Tuleb toime esinemisega kaasneva psühholoogilise pingega ning vajadusel suhtleb publikuga olukorrale vastavalt.	
B.2.3 Töö repertuaariga	EKR tase 6
Tegevusnäitajad: 1. Juhatab ja õpetab erineva raskusastmega laule ja suurvormide osi, kasutades mitmekülgset dirigeerimistehnikat laulude interpreteerimisel ning leides tehnilisi lahendusi keerukamatele taktimõõtudele ja agoogilistele muudatustele laulus. 2. Tõlgendab muusikat isikupäraselt, kunstiliselt veenvalt ja helilooja soove arvestades. 3. Valmistab ette mitmeid kontsertprogramme erinevates muusikastiilides lähtudes sündmuse eesmärgist. 4. Õpetab koorile koormeistrina lihtsamaid suurvorme või nende osi lähtudes partituuri nõudmistest ja peadirigendi kunstilistest taotlustest. 5. Loeb mitmerealist partituuri, analüüsib ning mõistab teose sisu ja kujundab sellest lähtuvalt oma interpretatsiooni. 6. Kuulab ja analüüsib õpetatavate teoste erinevaid interpretatsioone oma lahenduse leidmiseks. 7. Õpetab koorile erinevate ajastute ja stiilide muusikat. 8. Musitseerib kooriga, interpreteerib muusikat heal kunstilisel tasemel. 9. Töötab koori intonatsiooni, artikulatsiooni ja vokaaliga, lähtudes partituurist ja interpretatsioonilisest eesmärgist. 10. Leiab meetodika laulude õpetamiseks, lähtudes koori eripärasest ning muusika eesmärgist. 11. Avab lauljatele teose tausta (ajastu jms), tutvustab teose autorit, autoreid ning vajadusel tõlgib ja selgitab teose teksti. 12. Õpetab ulatuslikumaid ja komplitseeritumaid kooriteoseid ja/või suurvorme, lähtudes kunstilistest eesmärkidest. 13. Valib lauljaid koori vastavalt nende võimekusele ning koori eesmärkidele. 14. Arendab lauljate vokaalseid võimeid läbi hääleseade vastavate harjutuste, kujundab kogu koori kõla ja ansambli, lähtudes koori kunstilisest eesmärgist. 15. Arendab lauljate muusikalisi võimeid läbi noodiõpetuse, lähtudes repertuaari nõudlikkusest.	
B.2.4 Koori loominguline juhtimine	EKR tase 6
Tegevusnäitajad	

1. Kujundab koori hooaja ja kontsertprogrammid, valib mitmekülgse arendava repertuaari ja annab kontserte mitme erineva kontserdikavaga lähtudes koori hooaja eesmärkidest.
2. Õpetab koorile selgeks konkursil/festivalil osalemiseks repertuaari ning osaleb paikkondlikel, vabariiklikel ja rahvusvahelisel konkursil/festivalil vastavalt kokkulepetele ja vajadustele.
3. Valib konkursi või festivali vastavalt koori tasemele.
4. Töötab vajadusel kunstilises toimkonnas maakondlikel laulupäevadel ja -pidudel, juhendab laulupeo maakondlikke eelproove.
5. Osaleb laulupeo seminaridel ja omandab laulupeo repertuaari ning õpetab selle oma koorile nõutaval tasemel selgeks.
6. Esitab enda juhatatava kooriga laulupeo repertuaari üldjuhtidele ettelaulmistel, kooriliikide laulupäevadel, paikkondlikel laulupäevadel jms, juhindudes laulupeo liigijuhtide nõuetest.
7. Võtab kooriga osa piirkondlikest ühislaulmistest ja kohalikust kultuurielust, esitades selleks vajalikku ja sobilikku repertuaari. Valib vajadusel maakondliku laulupäeva repertuaari vastavalt kooride võimekusele.
8. Töötab välja koori tegevusstrateegia (sh majanduslik tegevus), lähtudes koori kunstilistest eesmärkidest.
9. Koostab koostöös koori juhatusega koori hooaja tööplaani ning toetustegevused (proovigraafikud, laululaagrid, ühisproovid jne), lähtudes koori kunstilistest eesmärkidest.
10. Komplekteerib koori, täiendades regulaarselt häälerühmi vajalike lauljatega.

VALITAVAD KOMPETENTSID

Taotleja soovi korral võib tõendada valitavaid kompetentse B.2.5 – B.2.10.

B.2.5 Valdkonna arendamine	EKR tase 6
Tegevusnäitajad 1. Edendab kooriliikumist kohalikul tasandil: lööb kaasa õpitubades, valdkonna seltsides jms, suurendades huvi koorimuusika vastu. 2. Selgitab välja vajaduse, pakub välja idee lähtuvalt loomingulistest eesmärkidest, koostab meeskonna, tegevusplaani, valmistab ette, viib läbi ürituse/sündmuse. Analüüsib kunstilist tulemust, kogub tagasisidet osalejatelt/publikult ning edastab selle huvitatud osapooltele. 3. Arendab oma koori muusikalist taset, lähtudes kohalikest võimalustest ja oludest. 4. Osaleb arendus- ja loometegevuses, kogudes ja analüüsides vajalikku informatsiooni.	
B.2.6 Töö vokaaliga	EKR tase 6
Tegevusnäitajad 1. Viib läbi individuaalseid hääleseadetunde, arvestades laulja hääle omapära ja võimalusi, lähtudes laulutehnika õpetamise põhimõtetest (hingamine, hääle tekitamine, hääle tervishoid jms). 2. Korraldab erinevatele häälerühmadele hääleseadetunde, lähtudes repertuaarist ja selle vokaalsetest nõudmistest. 3. Õpetab lauljate arendamiseks erinevaid hingamis- ja laulutehnikaid, lähtudes lauljate võimekuses. 4. Leiab meetodika ja võtmed erinevate individuaalsete vokaalprobleemide lahendamiseks, lähtudes laulja hääle omapärast ja võimetest. 5. Koostab hääleharjutusi vokaalseks tööks kooriga vastavalt lauljate vokaalsele arengutasemele ja -vajadusele. 6. Ühtlustab vokaalset ansamblit rühmas/kooris, pöörates tähelepanu õigetele laululiste harjumustele ja tehnilistele võtetele.	
B.2.7 Solfedžo õpetamine	EKR tase 6
Tegevusnäitajad 1. Õpetab lauljatele meetrumi ja rütmi põhialuseid, erinevaid rütmivältusi ja taktimõõte vastavalt õpetatava repertuaari vajadusele. 2. Õpetab lauljaid tundma astme-, päris- ja/või tähtnimesid ning alteratsioonimärke. 3. Tutvustab helistikke, intervale, võtmeid ja akorde vastavalt õpetatava repertuaari vajadusele. 4. Koostab lauljatele jõukohaseid harjutusi noodist laulmiseks. 5. Teeb jõukohaseid rütmidiktaate ja meloodilisi diktaate.	
B.2.8 Muusika loomine	EKR tase 6
Tegevusnäitajad 1. Kujundab keerukama faktuuriga seade kõikidele kooriliikidele.	

2. Kujundab muusikaliselt keerukamad ja komplitseeritumad seaded. 3. Seab erinevatele kooriliikidele mitmesuguse raskusastmega muusikat. 4. Komponentib erinevatele kooriliikidele isesuguse raskusastmega (ka komplitseerituma vormi ja faktuuriga) koorilaule. 5. Loob koorilaule, mis on kõrge muusikalise ja sisulise kvaliteediga ning levivad kooride repertuaaris ja kõlavad piirkondlikel laulupäevadel, suurtel laulupidudel, rahvusvahelistel festivalidel ja konkurssidel.	
Teadmised 1. Kompositsiooni alused (-õpetus). 2. Noodigraafika.	
B.2.9 Noodigraafika- ja muusikaprogrammide kasutamine	EKR tase 6
Tegevusnäitajad 1. Rakendab erinevaid failihalduse ja tekstitötluse programme, lähtudes töö eesmärgist. 2. Sisestab noote arvutiklaviatuuri või MIDI-süntesaatori abil, kasutades erinevaid noteerimisprogramme. 3. Salvestab arvutisse helifaile, lähtudes salvestuse eesmärgist. 4. Konverteerib helifaile vastavalt töö eesmärgile ja vajadusele. 5. Kasutab erinevate faktuuridega partituuride faile, lähtudes salvestuse eesmärgist.	
Teadmised: 1. Muusikaprogrammid ja -failid. 2. Noodigraafika programmid ja -failid.	
B.2.10 Koori administreerimine	EKR tase 6
Tegevusnäitajad 1. Suhtleb koostööpartneritega ning sõlmib vajadusel lepinguid, tuginedes kehtivatele õigusaktidele. Vahendab muusikalise kollektiivi korralduslikke ning tehnilisi vajadusi (näit noodipult ja kolm kasti õlut! jm). 2. Koostab või laseb koostada kontserttegevust kajastavaid reklaame (plakat, kodulehekülg, infovoldik jms) ja/või kasutab selleks sotsiaalmeedia kanaleid ja/või suhtleb meediapartneritega. 3. Kavandab ja viib ellu muusikalise projekti (kontserdiprogrammi, plaadisalvestuse vm), lähtudes vajadusest. Vajadusel taotleb (lisa)rahastust, täites vormikohase dokumentatsiooni.	
Teadmised 1. Projekti kirjutamise ja juhtimise põhimõtted. 2. Suhtlemise alused. 3. Sotsiaalmeedia vahendid. 4. Juhtimise ja meeskonnatöö põhimõtted.	

KUTSET LÄBIVAD KOMPETENTSID

B.2.11 Koorijuht, tase 6 kutset läbiv kompetents	EKR tase 6
Tegevusnäitajad: 1. Järgib esinemiskultuuri häid tavasid ja esinemistraditsioone; suhtleb kolleegidega vastavalt tunnustatud hea tava põhimõtetele ning juhindub oma töös kooridirigendi kutse-eetika normidest. 2. Täidab võetud kohustusi ja saavutab tööeesmärgid määratud aja jooksul; annab ratsionaalseid hinnanguid ja analüüsib tagasisidet ning võtab vastu asjakohaseid otsuseid ning vastutab nende täitmise eest. 3. Osaleb erialaga seonduvates töötubades, meistrikursustel, täiendkoolitustel jms; analüüsib oma oskusi ning on teadlik arenguvajadustest. On kursis oma erialal toimuvaga; külastab kontserte ja kultuurisündmusi; vajadusel võtab eratunde oma ala meistritelt ning õpib lisapilli. 4. On avatud koostööle, osaleb meeskonnatöös, jagab teistega vajalikku ja kasulikku informatsiooni, tegutseb parima ühise tulemuse saavutamise nimel; lahendab konflikte. 5. Tahab, oskab ja julgeb esitada ning kaitsta argumenteeritult oma seisukohti; omab vajalikke teadmisi ja oskusi kaastöötajate juhendamiseks; esitab kirjalikud materjalid struktureeritult ja loogiliselt. 6. Hindab tööga kaasnevaid ohte ning võtab kasutusele abinõud nende maandamiseks, juhindudes ohutusnõuetest; järgib tööprotsessis ohutusnõuete täitmist ning vastutab nende täitmise eest; hoiab korras oma töökoha. 7. Kasutab töös eesti keelt vähemalt tasemel B2 ja üht võõrkeelt vähemalt tasemel B1, ühte võõrkeelt tasemel B2 (vt lisa 1). 8. Kasutab töös arvutit moodulite Moodul1 - Moodul3 ja Moodul7 (vt lisa 2) piires ning valdkonna eriprogramme.	

9. Järgib oma töös kutsealaga seonduvaid õigusakte.

Teadmised:

1. kooritöö metoodika - kesktase
2. partituurimäng - kesktase
3. kooriõpetus
4. dirigeerimine - kesktase
5. vokaaltöö metoodika
6. klaverimäng - kesktase
7. solfedžo - kesktase
8. harmoonia - kesktase
9. polüfoonia
10. kooriliteratuur - kesktase
11. muusikaajalugu - kesktase
12. vormiõpetus ja analüüs - kesktase
13. aranžeerimine
14. suhtlemise alused
15. psühholoogia alused
16. pedagoogika alused
17. Valdkonnaga seotud õigusaktid.
18. Esinemiskultuur.
19. Ettevõtluse ja asjaajamise alused.
20. Juhtimise ja meeskonnatöö põhimõtted.
21. Suhtlemispsühholoogia baasteadmised (kontakt, selge eneseväljendus, aktiivne kuulamine, enesekehtestamine, konfliktide juhtimine).

Hindamismeetod(id):

Läbivaid kompetentse hinnatakse integreeritult kõigi teiste kutsestandardis toodud kompetentside hindamise käigus.

Algtase – mõistete, faktide ja põhimõtete teadmine; põhiliste töövõtete valdamine.

Kesktase – mõistete ja faktide tõlgendamine ning võrdlemine, seoste loomine; mitmekesiste töövõtete valdamine.

Kõrgtase – analüüsimine seostatud faktide alusel, prognoosimine, jäeldamine, üldistamine, hindamine; mitmekesiste keerukate töövõtete valdamine.

C-osa ÜLDTEAVE JA LISAD

C.1 Teave kutsestandardi koostamise ja kinnitamise kohta ning viide ametite klassifikaatorile

1. Kutsestandardi tähis kutseregistris	19-24042014-07/5k
2. Kutsestandardi koostajad	Heli Jürgenson, Eesti Koorijuhtide Liit, G. Otsa nim Tallinna Muusikakool Indrek Vijard, Eesti Meestelaulu Selts Kaie Tanner, Eesti Kooriühing Lilyan Kaiv, H. Elleri nim. Tartu Muusikakool Varje Vürst, Eesti Koorijuhtide Liit
3. Kutsestandardi kinnitaja	Kultuuri Kutsenõukogu
4. Kutsenõukogu otsuse number	19
5. Kutsenõukogu otsuse kuupäev	24.04.2014
6. Kutsestandard kehtib kuni	20.05.2015
7. Kutsestandardi versiooni number	5
8. Viide Ametite Klassifikaatorile (ISCO 08)	2652 Muusikud, lauljad ja heliloojad
9. Viide Euroopa kvalifikatsiooniraamistikule (EQF)	6

C.2 Kutsenimetuse võõrkeeles

Inglise keeles	Conductor, level 6
Soome keeles	kuoronjohtaja
Vene keeles	хоровой дирижёр
C.3 Lisad	
Lisa 1 Keelte oskustasemete kirjeldused	
Lisa 2 Arvuti kasutamise oskused	